

СТ А Н О В И Щ Е

По конкурс за „професор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм (Финансово управление на туристическото предприятие), обявен от СУ „Св.Кл.Охридски” в ДВ, бр. 108 от 17.12. 2013 г.

От

Проф.дгн Мария Стаматова Воденска, катедра „География на туризма” в СУ „Св.Кл.Охридски”

1. Обща информация

Становището е изготвено в съответствие със Заповед № РД 38-30 от 28.01.2014 г. на Ректора на СУ „Св.Кл.Охридски”, с която е назначено научно жури по обявения в ДВ, бр. 108 от 17.12. 2013 г. конкурс за „професор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм(Финансово управление на туристическото предприятие).

На заседание на научното жури на 26.02.2014 г. беше взето решение от моя страна да бъде изготвено становище по постъпилите по конкурса документи.

Становището е изготвено съгласно изискванията в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Кл.Охридски”.

2. Данни за конкурса

По обявения от СУ „Св.Кл.Охридски”, Геолого-географски факултет, катедра География на туризма в ДВ, бр. 108/17.12.2013 г. конкурс за професор в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм (Финансово управление на туристическото предприятие) документи са подадени от един кандидат – доц.д-р Галина Кръстева Рашкова, редовен преподавател в катедра География на туризма в Геолого-географски факултет на СУ „Св.Кл.Охридски”.

Представените от доц.д-р Г.Рашкова документи съответстват на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за условията и реда за придобиване на академичната длъжност „професор” в СУ „Св.Кл.Охридски”.

3. Общо описание на представените научни трудове след последната процедура

В конкурса доц. д-р Рашкова участва с 29 научни публикации, от които 2 монографии, 1 учебник, 1 учебно помагало, 5 студии, 20 научни статии и публикувани доклади (6 са в съавторство, а в 3 от тях тя е първи автор) и 2 редакции на сборници с доклади от конференции. Седем от представените публикации са на английски език, а 5 от тях са публикувани в чужбина. Общият обем на публикациите е 1232 стр., от които приносът на кандидата е 1211 страници.

Декларирам, че нямам общи публикации с кандидата по конкурса, което смятам, че е гаранция за обективността на изразеното становище.

Представените от кандидата за участие в конкурса публикации могат условно да бъдат класифицирани в следните научни направления:

1. Финансов анализ и финансово управление на туристическото предприятие – 11 публикации (1.1, 2.1, 2.2, 3.3, 3.4, 4.6, 4.7, 4.10, 4.12, 4.13, 4.19)

2. Кризи и антикризисно финансово управление на туристическото предприятие – 11 публикации (1.2, 4.3, 4.5, 4.6, 4.8, 4.11, 4.12, 4.13, 4.14, 4.15, 4.19)
3. Икономика на туризма – 11 публикации (3.1, 3.2, 3.5, 4.1, 4.2, 4.4, 4.5, 4.9, 4.14, 4.15, 4.16)

Сборът от заглавията е по-голям от 29, тъй като някои от публикациите могат да бъдат отнесени към повече от едно научни направления.

Извън тези направления са 3 публикации (4.17, 4.18 и 4.20), които третират въпроси встрани от чисто финансовата и икономическа тематика, преобладаваща в продукцията на доц. Рашкова.

Най-важната характеристика на научната продукция на кандидата за доцент, според рецензента, е неговото умение да разглежда комплексно различни финансови аспекти от развитието на туризма и туристическото предприятие, като по този начин умело съчетава в една и съща публикация елементи на научното изследване по различни тематични направления. Получените чрез тези комплексни изследвания резултати имат значително научно и практико-приложно значение. Прави впечатление и публикацията 3.2, посветена на финансовата политика на държавата и нейното отражение върху състоянието на туризма като цяло.

От справката за цитиранията на кандидата е видно, че по традиционен метод и съхранени в собствен архив са установени 7 цитирания, а в националната библиография на България са индексирани 3 публикации след придобиване на научната и образователна степен «доктор», от които 1 доклад (4.4) и 2 статии (3.2.1 и 3.2.2).

4. Обща оценка на учебно-преподавателската работа

Основната дейност на д-р Г.Рашкова е преподавателската. Тя е на основен трудов договор в СУ „Св.Кл.Охридски“, където има 17 години трудов стаж като главен асистент и доцент в катедра „География на туризма“. Преди това д-р Рашкова е работила 10 години в други звена на СУ. Преподавала е също във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, МВБУ-Ботевград и ВУАРР-УНЦ Пазарджик, а понастоящем преподава и в ПУ „Паисий Хилендарски“ – филиал Смолян.

Доц. д-р Галина Рашкова преподава в бакалавърската степен на две специалности на ГГФ – „Туризмът“ и „Регионално развитие и политика“. Тя е ангажирана с 3 задължителни и 4 избираеми дисциплини. В образователно-квалификационната степен магистър кандидатът за професор преподава 2 задължителни и 3 избираеми дисциплини в няколко магистърски програми - „Туризмът“, „Туризмът след ОКС ПБ“; „Културен туризмът“ и „Екотуризмът“, „Регионална сигурност“, „Регионално развитие и политика“ и „Управление на човешките ресурси“. В новия учебен план, действащ от 2011 г., доц.д-р Рашкова преподава следните две нови учебни дисциплини: „Икономика на туризма“ за бакалавърската степен и „Публични финанси“ за магистърската степен.

През последните 5 години общата натовареност на доц.д-р Галина Рашкова е средно 878 часа аудиторна заетост и 1294 часа учебна заетост.

За периода 1999 г. – 2013 г. тя е ръководила 22 дипломанти на катедрата, които са защитили успешно магистърските си тези. От 2009 г. е ръководител на магистърската програма „Културен туризмът“. Била е ръководител на един докторант, отчислен с право на защита. В момента ръководи един редовен докторант, който за първата година на обучение има положителна атестация за извършената работа по дисертацията съгласно утвърдения индивидуален план.

За периода 2008 г. – 2010 г. е била ръководител на три успешно приключили проекта към Фонд научни изследвания на СУ „Св. Кл. Охридски“.

В момента доц.д-р Г.Рашкова е член на ФС на ГГФ, на факултетна комисия за ФНИ на университета, на атестационната комисия към ГГФ, на Съвета на „Центъра по образователни услуги“. В периода 2003-2007 г. заема длъжността зам.декан на ГГФ по стопанската дейност.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Основните приноси в трудовете на доц.д-р Рашкова по отделните направления могат да се сведат до следното:

1. Систематизирано е представен финансовият анализ на дейността на различните видове туристически предприятия при отчитане характерните особености на туризма като специфичен сектор на икономиката. Предложени са конкретни методи и начини за анализ на доходите и разходите, групирани по класификационни признаци, уточнени са финансовите показатели и коефициенти за анализа и е направен коментар на възможните управленски решения в зависимост от резултатите.

Представена е адаптирана методика за изследване на финансовия резултат на туристическото предприятие, която е демонстрирана с реални данни, примери и модели.

Аргументирани са целите, задачите, функциите на финансовото управление на туристическото предприятие, видовете управление, финансовият механизъм на управление, основните финансови концепции, на които се опира практиката на управление на финансовите ресурси на туристическото предприятие. Систематизирани са основните макроикономически и отраслови показатели, формите на счетоводната, оперативната и статистическата отчетност, които са определящи за информационното осигуряване на адекватното финансово управление. Тези въпроси са анализирани през призмата на особеностите на финансите на туристическите предприятия. Предложена е цялостна концепция на управление на тяхната финансова дейност

2. Представен е първи опит в научната литература в областта на стопанския туризъм за изследване на финансовото антикризисно управление на туристическото предприятие. Систематизирани са отличителните особености на кризите, анализирани са причините за тяхното възникване, направена е класификация на кризите на предприятието на основата на определени признаци, разкрити са негативните и позитивни влияния на кризите върху туристическото предприятие. Изяснено е съдържанието на управлението на кризи като съставна част от общата система на управление и са обосновани приоритетните задачи при кризисни ситуации. Предложени са механизми за изход от кризи. Предложен е модел на фирмено инвестиционно управление в условията на рецесия или кризисни състояния. Представено е емпирично изследване и е анализирано влиянието на световната финансова криза от 2008 г. върху дейността на предприятията от туристическия сектор.
3. Представена е концептуална схема на изследване на цикличното развитие на икономиката и на световната финансова криза от 2008 г. В тази връзка е посочено, че за разлика от всички досегашни кризи последната световна финансова криза от 2008 г. е системна. Изяснени са новите реалности, условия и фактори, които дават основание за потвърждаване на тази теза. Правилен е направеният извод, че за преодоляването на основните социалноикономически, политически и екологични глобални проблеми е необходима дълбока и прогресивна реформа, консолидиране на

наднационалните демократични сили и управление на основата на световни юридически норми и правов ред, на взаимно разбиране и солидарност, на отговорност към сегашното и бъдещото поколение за създаване на един по-справедлив глобален свят, по-справедливо разпределение на съвкупното богатство и утвърждаване на социално-културните и екологичните ценности.

В рамките на същото направление са представени модели на инвестиционна политика на базата на специфичните условия и отличителните особености на предприятията от туристическия бранш.

6. Критични бележки и препоръки към кандидата

Към трудовете на доц. д-р Галина Рашкова трудно могат да се отправят критични бележки. В рамките на своите научни интереси тя добросъвестно и задълбочено е извършвала научни изследвания, чиито резултати са публикувани в адекватна форма. Затова по-удачно е да се направят препоръки за нейната бъдеща работа. Като учен, бих ѝ препоръчала да продължи своята публикационна дейност под формата на монографии и учебници, третиращи по-значими и по-обща проблеми на финансовата туристическа политика и планиране. Препоръчвам също така увеличаване броя на публикациите в чужбина.

7. Заключение

Научните постижения на доц.д-р Галина Рашкова отговарят в количествен и качествен аспект на изискванията за получаване на академичната длъжност „професор” по професионално направление 3.9. Туризм (Финансово управление на туристическото предприятие). Изследванията, изводите, предложенията и приносите са лично дело на автора. Всички трудове са публикувани или докладвани на национални и международни конференции и са станали обществено достояние. Съдържащите се в тях приноси могат да се използват в практиката на туристическото развитие на страната.

Представените резултати и постигнатите приноси в областите на научен интерес на кандидата, наличието на учебна литература и преподавателска дейност ми дават основание и убеденост да му дам **положителна оценка** и да предложа на членовете на уважаемото научно жури да гласува за заемането от доц.д-р Галина Кръстева Рашкова на академичната длъжност „**професор**”.

30. 03.2014 г.
София

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:
(проф. дгн Мария Воденска)